

DOMOLJUB

Izstaja vsak četrtek. Cena mu je 8 K na leto. (Za Nemčijo 10 K, za Ameriko in druge tuje države 12 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 30 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročilna, reklamacijska in iskorajna pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 46.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1918.

Leto XXXI.

Red in disciplina.

Avstroogrška monarhija se je zrušila. Kadar se pa zruši mogočna stavba — in Avstroogrška je bila mogočna, čeprav trhla — se gotovo vse pretrese in nastane v prvem trenutku velik nered in precejšnja zmešnjava. Ni pa za ljudstvo večje nesreče kot je splošna zmešnjava; kjer ni nobene prave oblasti, tam se bohotno razpase sebična samovoljnost, ki nima nobenega sebična samovoljnost, ki nima nobenega spoštovanja do tujega imetja — da niti do tujega življenja. Pusti, da nekaj tednov vlada med ljudstvom edina samovoljnost, in imel boš pred seboj grobljo in pogorišče, namočeno s človeško krvjo. Rusija s svojim boljševištvom naj nam bo vedno svarilen zgled!

Toda Rusija je velika, Slovenci smo kapljica proti ruskemu morju, zato bo Rusija tudi to prebolela, Slovenci pa smo majhen narod, in bi dalj časa trajajoč nered težko, težko preboleli. Zato je voditeljem slovenskega naroda sedaj prva in največja skrb, kolikor le mogoče preprečiti vsak nered in brezvladje. Zato se naša narodna vlada z vso silo trudi, da bi se izvršil prehod bivše avstro-ogrške armade preko slovenskega ozemlja kar mogoče v redu, zato naša narodna vlada tako poudarja, da za sedaj še veljajo vse prejšnje postave in odredbe, v kolikor jih ni naravnost preklicala. **Red in disciplina**, to je sedaj naše glavno geslo, vse drugo stoji v ozadju. Le če vlada red, se bo mogla naša mlada država postaviti na trdne noge in pokazati celemu svetu, da smo vredni svobode, da znamo sami sebe vladati, ne da bi moral avstrijski nemški uradnik vihteti nad nami svoj bič.

Značilno je, da nam je celo ameriški predsednik Wilson, ki nam je v našem boju za svobodo največ pomagal, poslal opomin, da naj svobodo, ki smo jo prav-

kar dosegli, prav umemo, da bodo drugi narodi ob svetovnem mirovnem kongresu morali priznati, da smo zrel narod, kateremu se lahko mirno pusti lastna vlada brez tujega varuštva. Tako-le nas opominja Wilson: Kot tolmaču največjega števila Vaših najiskrenejših prijateljev naj mi bo dovoljeno izjaviti to-le: Vsi prijatelji svobode, zlasti pa tisti, ki imajo sedaj neposredno dolžnost v resnici pomagati svobodnim narodom sveta, da se utrdijo v pravi svobodi, upajo in pričakujejo, da upravitelji in narodi novo osvobojenih krajev store vse, kar morejo, da se kritične spremembe, ki se imajo izvršiti, zgode redno, mirno, blagohotno, kakor tudi odločno. Tako se odpravijo prepreči vsako nasilje in vsaka okrutnost, tako da nespodobna dejanja ne onečajo odgovine te nove dobe, vedoč, da vsaka dejanja samo zavlekla nastop velikih dogodkov, za katere se mi vsi borimo. (Vaši prijatelji) Vam torej kličejo s skupanjem, da preprečite vsako zlorabo, ki bi mogla odtegniti ali diskreditirati prihod svobode. — Wilson.

Priznati moramo, da je pri nas splošno dosedaj red ohranjen. Naše ljudstvo se zaveda, da je red prvi pogoj napredka.

Semtertja pa so se vendar dogodili nekateri prestopki, katerim nam ne morejo nikjer koristiti. Tako ponekod mislijo takozvani narodni odbori, da imajo vse tiste pravice kot narodna vlada v Ljubljani. In v tej veri so odstavljali s pance kar na svojo roko. Jasno je, da potajaj s tem nered še večji, in narodna vlada je izdala oster odlok, da vse dosedanje oblasti — pa naj bodo dobre ali slabe — za enkrat vse ostanejo na svojem mestu. Pravico odstaviti jih ima samo vlada, pa nihče drugi.

Drugod zopet mislijo, da se lahko sedaj vse vzame, kar komu pod roko pride — posebno državno premoženje. In tako so na neki postaji neke železnice ljudje udrli v vagone ter odnesli, kar so do-

segli, tudi take reči, ki nimajo zanje prav nobenega pomena. To je navaden rop! S tem se dela zmešnjava in anarhija.

Zopet drugi mislijo, da sedaj ni treba nobenih davkov plačevati. No, tako pa svobode ne razumemo. Svojo državo smo hoteli imeti, država brez dohodkov pa obstati ne more. Če hočemo torej državo, moramo tudi skrbeti za njeno življenje. To je samo ob sebi umevno, in čudno je, da se najdejo ljudje, ki drugače mislijo.

Zato je naša dolžnost, če hočemo ohraniti neobhodno potrebni red in čimprej preiti v normalni tir, iz katerega nas je vrgla svetovna vojska, da se natančno pokorimo postavam narodne vlade in skrbimo, da so ji pokorni tudi drugi.

Naša vlada je odredila mobilizacijo od 18. do 40. leta. To zato, da se ta prehod iz stare države v novo izvrši kolikor mogoče mirno in brez nesreč. Odločna armada bo hitro zadušila vsako nasilje, kjerkoli bi se pojavilo. Tudi ne smemo pustiti, da bi Nemci zasedli slovensko Koroško in Štajersko, kakor menda nameravajo. Če bo stala tamkaj močna jugoslovanska armada, bo Nemcev strah. Gotovo pa je, da bo ta mobilizacija čisto kratka. Ko bodo vse razmere urejene, bo armada razpuščena. In v Jugoslaviji sploh ne bo vojaštva razen toliko, kolikor ga bo za vzdrževanje notranjega miru neobhodno potreba.

Kako naj se ne dela za domovino!

Navdušenje za svobodno Jugoslavijo prešinja ves narod. To je vse prav in v redu. Toda vsaka stvar ima na solncu svojo senco, in k vsaki dobri stvari se rado pritakne tudi kaj slabega. In tako se sliši tudi o navdušenju za Jugoslavijo, da

se pridno — zamaka z alkoholom. Marsikdo ga zvrne kar sam zase kak kozarec »na zdravje« Jugoslavije. V družbah pa še celo. Tam si ljudje dajejo pogum, da ga bolj potegnejo; in ker je dober vsak povod, da se bolj pije, mora pogostokrat pomagati tudi mati Jugoslavija, da gre »delo« bolj izpod rok.

In to je, zoper kar moramo dvigniti glas! Tako se ne dela za srečno bodočnost domovine! Pitje in ponočevanje namreč ne bosta prav nič pripomogla k sreči Jugoslavije. Srečna bo naša jugoslovanska domovina le tedaj, če bo imela v svojih mejah poštene, značajne, dostojne ljudi. To bo pa mogoče le tedaj, če bo v Jugoslaviji vladala vesplošna treznost. Kajti pijančevanje dela ljudi večaste in vešaste, omahljive in nezanesljive, sirove in podivjane.

Nikar toliko s pijačo šariti, kadar se gre za narod in domovino! To je bilo pač v navadi nekda, da so ljudje »delali« za narod in dom s kozarcem v roki in s praznimi besedami na jeziku. Kaj pomaga govoriti s čašo v roki o blaginji naroda, če pa med tem nemški kapitalisti pokupljajo po slovenskem ozemlju vse pivovarne in druge tovarne ter slovenska posestva — z denarjem, ki smo ga jim mi sami na roko našli za nemško pivo in špirit, s katerim nas pridno zalagajo! Oj, slepote take! Najmanj deset milijonov smo izdali vsako leto tujcem za alkohol, ki je njih žepe polnil, naše ljudstvo pa uničeval. Takega »narodnega« dela bodi enkrat za vselej konec, če hočemo res narodno živeti!

Treba je pomisliti, da tujcem pot v našo domovino še vedno ne bo zaprta. Tuji kapital nam bo še vedno nevaren. Tuja industrija nas bo lahko tudi še v bodoče zaslužjevala. Ali naj bodo naši ljudje vedno sami hlapi tujcev na domačih tleh? Ali naj še vedno hodijo tlačani v ameriške rudnike in tovarne? Če hočemo imeti resnično in popolno svobodo in blagostanje naroda, se moramo v vsem postaviti na lastne noge. Za to pa je treba denarja. V ta namen je treba gospodariti s prisluzkom varčno in modro. Če bomo za blagor domovine le pridno pili, si bo med tem tujec našo zemljo osvajal.

Zato prosimo, naše Jugoslavije nikar zalivati z alkoholom in narodnih slavnosti ne prirejati po gostilnah! Naše manifestacije morajo biti trezne in resnobne, ne pa otročje in vrtoglave! Dolgo popivanje, ponočevanje in plesanje ne smejo teh manifestacij onečuščati!

Le trezen rod bo na svoji zemlji poln svoj gospod!

Vojaška služba od 18. do 40. leta.

Poverjenik narodne vlade SHS. v Ljubljani za narodno brambo je izdal sledeči ukaz:

Domači polki in kadri se demobilizirajo takoj, ko bo to mogoče.

Za sedaj pa pozivljam z ozirom na veliko nevarnost, v kateri se domovina še nahaja vse 18. do 40. letne vojake, da se

nemudoma zglase pri svojih slovenskih kadrih v Ljubljani, Borovljah, Celju in Mariboru.

Nad 40 letne je iz vojaške službe odpustiti.

Dosedanje oprostivne veljajo do preklica naprej.

Vojaki, vzdržite še ta kratki čas v dobro lastne domovine, ko ste se nad 4 leta borili za tujce!

Shod zaupnikov SLS. se bo vršil v sredo 27. novembra.

Tedenske novice.

Drobne politične vesti.

Gorica v slovenskih rokah. Dasi so v Gorico vkorakali Italijani, so vendar pustili na mestu štacijskega poveljnika jugoslovanske armade stotnika dr. Puca.

Ptuj postal slovenski. Ptuj je bil odnekad zagrizeno nemško mesto, kjer je paševal znani župan Ornič. Ker pa leži Ptuj v jugoslovanskem ozemlju, je moral tudi svojo nemško firmo odložiti. Narodna vlada je poslala v Ptuj kot glavarja dr. Pirkmaierja, kot občinskega komisarja pa dr. Jurtelo. Ornič je zbežal, občinski svet sicer posluje dalje, a pod nadzorstvom komisarja dr. Jurtela.

Tudi Celje slovensko! Celjski župan dr. Jabornegg je odstopil in na njegovo mesto je stopil od narodne vlade SHS. imenovani vladni komisar Lukan. Po izročitvi občinskih poslov se je razvila v Celju veličastna slovenska manifestacija, katere se je udeležilo do 20.000 oseb.

Usiljivi Italijani. Dasi je jugoslovanska država že preje proglasila svojo neodvisnost, preden je bilo sklenjeno premirje med Italijo in Avstro-Ogrsko, so vendar italijanske čete zasedle čisto slovensko ozemlje: Goriško, Primorsko, Kranjsko do Vrhnike ter vso Dalmacijo. Narodno veče je seveda ostro ugovarjalo pri ententinih državah proti kršitvi naše neodvisnosti, istotako Pašič, in sedaj menda Amerika, Francija in Anglija pritiskajo na Italijo, naj umakne svoje čete s slovenskega ozemlja. Slovenska Narodna vlada je poslala v Postojno odposlanca, ki so se dogovorili s italijanskim poveljnikom glede razdelitve plena. Italijani so stavili sledeče pogoje: 1. Vojaštvo ne sme voziti s seboj nikake težke municije in nikake artiljerije. Vse to orožje je treba pustiti v zasedenem ozemlju. — 2. Infanterija sme vzeti s seboj samo puške in strojne puške. — 3. Oddati je treba vsa klavno živino, v kolikor se ne rabi za aprovizacijo dotičnih čet. — 4. Ravno tako se mora oddati vsa nepotrebna vprežna živina. — 5. Živila, v kolikor niso potrebna za prehrano čet, se morajo izročiti. Italijanski parlamentarji so se izrazili glede trena, da sme vsaka kompanija peljati s seboj tri vozove. — Italijani so tudi zelo razočarani, ker niso našli več avstro-ogrške mornarice, ki je postala že pred premirjem last Narodnega veča. In sedaj jim je hudo, ker nimajo pravice niti do ozemlja, ki so ga zasedli, niti do brodovja, zakaj vse to je last države SHS., ki je nevtralna.

Maršal Foch naj pomaga. Narodno veče je prosilo francoskega generala Focha, naj prepriča, da bi se povodenj nediscipliniranega avstro-ogrškega vojaštva brez reda vtila čez naše ozemlje s tem, da vkorakajo ententine čete na našo zemljo.

Amerika obljublja hrano. Upravitelj prehrane v Zedinjenih državah je prispel v Evropo, da preskrbi narode bivše avstro-ogrške monarhije pravočasno z živežem.

General Sarkotić, ki je gospodaril v Bosni in Hercegovini in je najhuje raval zoper jugoslovansko ujedinjenje, je hotel z nekim mažarskim bataljonom ubežati. Pa so ga v Zagrebu

prijeli in bataljon razorožili. Sedaj izjavlja Sarkotić, da je bil vedno navdušen Hrvat.

Francoska armada na Balkanu je poslala Narodnemu veču v Zagrebu in Narodnemu svetu v Ljubljani toplo brzojavko, v kateri iskreno pozdravlja jugoslovansko armado.

Borojević ponižen. Borojević izraža svojo vdanost Narodnemu veču in ga prosi, da bi smel stanovati v Zagrebu kot privatna oseba.

Češka bo republika. Čehoslovaški odposlanci, ki so se pogajali v Švici z entento, so povedali, da se proglašajo Češko-slovaška za republiko, katere prvi predsednik bo profesor Masařyk, ministerski predsednik pa dr. Kramář.

Ukrajinci in Poljaki so si v laseh zaradi meje med poljsko in ukrajinsko državo. Ukrajinci so udri v mesto Przemysl ter ga zasedli. Sedaj so menda sestavili Poljaki in Ukrajinci neko skupno komisijo, da se mirno pobotajo.

Avstrijski cesar Karl odstopil. 600 let so vladali Habsburžani Avstrijo, mnogo dobrega so storili, pa tudi slabega so marsikaj zagrešili. Zadnji Habsburžan Karl je bil plemeničega srca, a preslab, da bi se ustavljal kliki, ki je gospodovala v Berlinu in na Dunaju. Toda vse se kaznuje na svetu. Nemška Avstrija se je proglasila za republiko, na kar se je Karl odpovedal prestolu.

Bivši cesar Karl in cesarica se menda preselita v Švico.

Pogoji za nemško premirje. Pogoji za premirje se glase: Takošnje izpraznenje Belgije, Francoske ter Alzacije in Lorene tekom 14 dni. Čete, ki bi po tem času še ostale na tem ozemlju, se bodo internirale, ozir. proglasile za vojne ujetnike. — Oddati se mora 5000 topov, 30.000 strojnih pušk, 3000 minometov ter 2000 letal. Izprazniti se mora levi Renov breg. Moguncijo, Koblenz ter Kolin zasede nasprotnik. Pravtako njihovo okolico v globini 30 kilometrov. Na desnem bregu Renovom se ustanovi 30 do 40 km široka nevtralna cona. Izprazniti jo je treba tekom 11 dni. — Z levega Renovega brega se ne sme nič odpeljati. Nedotaknjene morajo stati vse železnice in tovarne. — Oddati se mora 5000 lokomotiv, 150.000 železniških vozov ter 10.000 avtomobilov. Nasprotnikove posadne čete morajo dobiti dovolj prehrane. Na vzhodu Nemčije se morajo čete umakniti na črto, ki so jo držale dne 1. avgusta 1914. Brest-Litovska in Bukareška pogodba se razveljavita. Vzhodna Afrika mora kapitulirati brezpogojno. Nemčija vrne imetje belgijskih, ruskih ter rumunskih bank in ves ruski in rumunski denar. Nemčija vrne vojne ujetnike, ne da bi smela zahtevati vračilo. Nemčija mora oddati sto podmornikov, 8 lahkih križarjev, 6 dreadnoughtov in razorožiti ostale ladje. Ladje, ki ji preostanejo, bodo nadzirale aliirane ali nevtralne države. — Zagotovi se prosti prevoz skozi Kattegat. Odpraviti se morajo vse po morju posejane mine. Trdnjave in baterije, ki bi mogle preprečevati prevoz, se morajo odpraviti. — Blokada ostane. Nemške ladje se smejo zasegati tudi v bodoče. — Nemčija je premirje podpisala. Tako je sedaj prenehala svetovna vojska, prelivanje krvi je ustavljeno.

Dogodki na Nemškem. Nemški socialni demokratje so poslali cesarju ultimatum, da mora tekom 24 ur odstopiti, sicer se bo zgodilo to s silo. Cesar, ki se je hotel do zadnjega vzdržati, četudi s potoki krvi, ki še vedno teko na zapadni fronti, se je moral končno vdati. Odstopil je s celo svojo hišo. Takoj po odstopu se je Nemčija proglasila za republiko, ki bo lahko volila svojega državnega predsednika in ga tudi odstranila, če se ji bo zdelo potrebno. Istotako se je zgodilo na Bavarskem. Kralj je zbežal in imenovala se je ljudska vlada, ki je Bavarsko proglasila kot republiko. Nemška

Avstrija jo je iskreno pozdravila. Tako vidimo, da se rušijo kraljevi prestoli v prah, zakaj nč demokratični čas nima več smisla za kraljeve rodbine. Ljudje si volijo svojega najvišjega oblastnika, kakor n. pr. župana, in če slabo gospodarji, si izvolijo sposobnejšega. — Tako se bomo tudi pri nas odločili.

Nemčija mora povrniti vso škodo. Wilson je po naročilu drugih ententnih držav pisal Nemcem pismo, v katerem jim naznanja, da bodo morali povrniti vso škodo, ki so jo napravili v zasadenih ozemljih. Ta bo pa grenka. Če človek pomisli, kaj so ti ljudje počeli v Belgiji, kako so ropali in pustošili po Benečiji, kako naravnost zverinsko so se obnašali v Srbiji in so tako povzročili na milijarde škode brez vsake potrebe, potem si moremo misliti, da bo ta račun dolg in bo Nemcem vse žepo izpraznil. Da, vsak greh se maščuje prej ali slej.

Slavni Mackensen. Svoj čas je bil general Mackensen strah entente in ponos Nemcev. Dosedaj je bil z nemško armado v Rumuniji, sedaj bo pa moral domov in sicer preko Ogrske. Ogrsi so pa mnenja, da morajo Mackensen in njegovi vojniki najprej odložiti orožje, potem imajo šele prosto pot skozi Ogrsko. — O, kako čudovito se svet obrača!

300.000 Avstrijcev so ujeli Italijani v zadnji ofenzivi.

Prestoli se izpreminjajo v prah. Na Nemškem je bilo veliko malih držav z združenih v nemško cesarstvo. Vsaka država je imela svojega vladarja: kralja, vojvodo ali kneza. Sedaj se odpovedujejo kar po vrsti prestolu, če pa ne, jih pa odstavijo. Tako so odstopili bavarski, saški in vrttembergski kralj, oldenburski, hesenski in weimarski vojvoda ter knez Henrik.

Dr. Adler, voditelj avstrijskonemške socialne demokracije, je umrl. Njegov sin je znani dr. Fric Adler, ki je ustrelil grofa Stürgkha.

Domače novice.

Opozorjamo na današnja gospodarska obvestila, ki naj jih ljudstvo dobro prebere in spoštevata. Glede konj je stvar postala v zadnjem trenutku zelo nujna. Okrog Ljubljane je na tisoče konj, ki se poltikajo po polju, gozdih in cestah brez gospodarja in je velika nevarnost, da poginejo. Zato naj bi prišli od vseh občin ljudje, ki vzamejo te konje v svojo last. Plačali jih bodo pozneje po nizki ceni. Izgube gotovo ne bo imel nihče, pač pa dobiček. Torej po konje!

Poziv jugoslovanskemu strelskemu polku. Vsi vojniki našega jugoslovanskega gorskega strelskega in 27. črnovojniškega polka se pozivljajo, naj se nemudoma zglaste pri polkovnem poveljniku stotniku Iv. Orešku v Šiški. Vsa županstva se naprošajo, naj opozore na to vse prizadete vojsake, ker je nujno potrebno, da se končno organizira redna stražna služba, ki je v slučaju potrebe na razpolago prebivalstvu v mestu in na deželi.

Poziv slovenskim topničarjem. Vsi slovenski artiljerijski podčastniki in vojniki se pozivljajo, da se nemudoma zglaste pri zglasevalnem uradu topničarskega poveljstva, Dunajska cesta, topničarska vojašnica. — SHS artiljerijski poveljstvo v Ljubljani.

Kadra 17. pešpolka in 2. gorskega polka sta dne 5. novembra došla v Ljubljano. Ljubljani so ju z navdušenjem sprejeli, naši fantje pa so vriskali, kakor le oni znajo.

Vojaško sodišče SHS. se je ustanovilo dne 5. novembra v Ljubljani.

500 srbskih oficirjev in mnogo srbskih vojakov je došlo v Ljubljano. Prišli so iz ujetniških taborov iz Nemške Avstrije. Nekaj jih je odšlo v Zagreb, drugi pa so ostali v Ljubljani in so se ponudili narodni vladi, da razpolaga s njimi.

Češka legija v Ljubljani šteje 3500 mož. **Vojaška plača** pri armadi SHS. se je dočela na 5 kron na dan za prostaka.

Pisma se morajo do preklica oddajati odprta na pošto. Na kuverti mora biti tudi naznačeno naznačen pošiljavčev naslov.

Jugoslovanski poštini in brzajavni urad Ljubljana 1 javlja: Poštini, brzajavni in telefonski promet v Primorsko, Istro, Dalmacijo in v traje jugozapadno od erte Idrija, Crnivrh, Po-

stojna, St. Peter, Trnovo, Ilir, Bistrica do morja (z imenovanimi uradi vred) je zaprt.

Razpis. Oddala se bodo 3 ustanovna mesta kranjskega deželnega društva c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote za ubožne vojaške sirote-deklacije v sirotišnici društva »Dobrodelnost« v Grobljah pri Domžalah. — Ustanovljenke so poleg stanovanja preskrbljene tudi s hrano obleko in obutvijo, šolskimi potrebščinami itd., sploh z vsem. Vsled tega se bodo morale morebitne od države plačane vzgojnine, preživnine in podpore deželnemu društvu vrniti. Pravico do ustanovnih mest imajo šoloobvezne sirote-deklacije po na Kranjsko pristojnih v sedanji vojni padlih ali vsled vojne umrlih vojaških osebah, v starosti od šestega do štirinajstega leta. Z mrtvaškim listom očeta odnosno staršev, domovnico, ubožnim spričevalom, potrdilom o cepljenju koz itd. opremljene prošnje je poslati najkasneje do 20. novembra 1918 na deželno društvo c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote ter za varstvo otrok in mladinsko skrbstvo v Ljubljani, Bleiweisova cesta.

Več tobaka. Poverjenik za trgovino in obrt dr. Triller je odredil, da se ima vsem trafikam nakazati do preklica dvojna množina dosedanjega kontingenta tobaka in cigaret. Vsled tega bodo seveda dobivali kadilci od prihodnjega tedna naprej tudi dvojno množino cigaret in tobaka.

Tabor »Svete vojske«, ki je napovedan v »Bogoljubu« za v nedeljo, 24. novembra, je preložen, dokler se dežela malo ne pomiri. Da ne bo kdo zastoj v Ljubljano hodil!

Požari. 5. novembra zjutraj je začela goriti cementna tovarna v Ljubljani na Dunajski cesti.

Grozna nesreča z zastrupitvijo. Na ljubljanskem južnem kolodvoru so ob velikih zmedah dobili nekateri tudi nekaj steklenic metilina, ki je strupen. Ta strup so pretakali v razne posode in dajali piti tovarišem tudi železničarji. Za zastrupitvijo so umrli: Vidmar Fr., Klander Franc, Sigl Robert, Hauptman David, Babnik Ivan. Ti smrtni slučajji so nam doslej znani. Bati se je pa še nekaj več žrtev in šest ali sedem zastrupljenec se nahaja še v bolnici in so deloma še v nevarnosti. Velikanska neprevidnost je to, da se v tem oziru ne ukrene potrebno, da bi se take nesreče preprečile. Velika izguba je to tudi za naše železničarje.

Nesreča s puško. Iz Smednika se poroča dne 7. novembra t. l.: Včeraj je na železniški postaji v Dravljah po neprevidnosti ustrelil v glavo železniški delavec svojega tovariša Jozefa Černe iz Zgor. Pirnič št. 64, rojenega leta 1899. Ogledovala sta puško.

Prošnja. Na postaji Velika Loka je bil dne 2. novembra zvečer izgubljen nahrbtnik z vojaško obleko in torba za kruh. V obleki je tudi naslov. Pošteni najditelj naj naznani na naslov: Alojz Pekolj, Dobrnič, Dolenjsko. Dobi nagrado.

Pred artiljerijsko vojašnico je nekdo vzel kratki kmetski voziček, srednje velikega črnega konja in zeleno odejo. Če je komu kaj več znano, naj sporoči to Marijani Golob, Nevleje p. Kamnik.

Razne vesti.

Preki sod. Po celi Hrvatski je bil proglašen preki sod za vstajo, umor, roparski napad in zločina proti tuji lastnini.

Železniška nesreča. Dne 5. novembra nekako ob 11. uri ponoči je skočil med Sternthalom in Ptujem vlak št. 259 s tira. Strla so se najbrže kolesa nekega vagona. Na kraju nesreče je obležalo kakih 10 razbitih vagonov in na železniškem nasipu 50 mrtvih in 70 težko ranjenih vojakov; med mrtvimi je tudi vojaški spremljevalec. Do 7. novembra bo proglašen popravljen.

Iz obupa nad sramoto svoje domovine. V Bernu se je ustrelil pred Bismarckovim spomenikom 82letni nemški general Albom iz obupa nad sramoto svoje domovine.

Železniška nesreča. Pri nekem vojaškem vlaku na Ogrskem se je strlo dvoje koles. Vlak je skočil s tira. 60 oseb je mrtvih, 180 ranjenih.

Dopisi.

Iz Tržišča na Dolenjskem. Griza in šanska tudi v našem kraju mogočno gospodujeta. V nekaterih hišah so prav vsi zboleli in morali so priti sosedje na pomoč, da so jim stregli, skuhali potrebni živeži in da so nakrmili živino. Zato je razumljivo, da smo imeli silno veliko mrtičev. Lani jih je umrlo vseh skupaj 36, letos smo jih pa samo od 1. do 26. oktobra pokopali 37. Torej v enem mesecu več kot vse prejšnje leto. Najhujše pa je bilo 17. oktobra, ko jih je pobrala neizprosna smrt. 8. Pač žalostni časi za našo faro. Vojska, ki je vzela najboljše delavce, noče prenehati, poleg tega pa še bolezen tako silno gospodarji, da so ljudje prisiljeni dobiti sosedje, da jim strežejo, mesto da bi sami opravljali nujno jezensko delo.

Kočevarij in Jugoslavija. Ni še dolgo tega, ko so se tudi naši kočevski Nemci na tihem in javno veselili; kako bodo nas Slovence še pritiskali, kako bodo vse nemško in sedaj? Sedaj jih skrbi njih lastna usoda. Naseljeni sredi med Slovenci, močno pomešani s slovenskim življenjem, se bojijo svoje narodne smrti. Kar so nam želeli, to sedaj njim samim preti. Kakor so doslej delali naši kočevski Nemci s Slovenci, kateri niso imeli nikjer nobenih pravic, — še vprčo Kočevarjev niso smeli slovensko govoriti, — tako mislijo, bodo sedaj povračevali Slovenci Kočevarjem. Zato tolik strah! Na raznih posvetovanih Kočevarji sklepajo in modrujejo, kam bi se pridružili. Najraje bi bili še vedno v zvezi z Berlinom — in če bo prišlo do samostojne Kočevarije, bodo gotovo na Nemškem odstavljenega Viljema sprejeli za svojega vladarja. Še danes stavi Kočevar vse svoje upanje le na nemškega cesarja, zakaj ne malokdaj se sliši iz ust pristno kočevskega Nemca: »Nemški cesar se ne vda,« ko vendar v Jugoslaviji že skoro vsak otrok ve, kako prede nemškemu cesarju. Kaj pa če ti kočevski Nemci res postali popolnoma samostojni, oziroma bi se priklopili kaki večji nemški skupini, magari četudi s Prusi? S tem bi jim ne bilo dosti pomagano; saj so od vseh strani obdani od Slovencev, in že sedaj so se pod nemškimi avstrijskim sistemom pravzaprav je bolj umetno vzdrževali. Drugače pač ne bi bilo mogoče, da bi se v takem majhnem nemškem otoku možno na tisoče in tisoče Slovencev ponemčiti. Pravijo pa, da je ponemčurica hujši od Nemca. Toda kljub temu je na takozvanem kočevskem ozemlju, torej med Kočevarji naseljenih gotovo nad 20 odstotkov Slovencev, in sicer narodno zavednih. Ali bomo teh 4000 do 5000 Slovencev na Kočevskem pustili utoniti v nemškem morju? Saj je bil že sedaj škandal za kranjsko deželo, da se za več kot tisoč Slovencev ni mogla izposlovati in ustanoviti v Kočevju slovenska ljudska šola. Nemci so znali vse preprečiti. Za približno 200 učencev slovenske narodnosti bi lahko imeli v mestu Kočevju najmanj štirirazredno ljudsko šolo. Da ne pretiravam, naj služu v dokaz, da **mestni nemški učitelji** v Kočevju sami priznavajo, da je skoro vsak drugi učenec že Slovenec, v nekaterih vrzedi pa je še celo več Slovencev, kot Nemcev. **In glejte, vse to se je dosedaj vzgajalo v vsenemškem duhu.** Tako ne sme dalje iti. Niti enega Slovenca ne smemo več izgubiti na Kočevskem; zgubili smo jih že dosedaj dosti. Res je, da kočevski Nemci vedno in povsod povdarjajo, da prebivajo v zaokroženem, kompaktnem ozemlju, ampak to pa pozabljajo povedati, da je bil precejšen del tega ozemlja prvotno naseljen s Slovenci, kar kažejo imena prebivalcev in tudi krajevna imena. Na Kočevskem dobiš toliko ičev, **acev in podobnih priimkov, da bi človek mislil, to so pravi pristni Slovenci in Hrvatje.** Da, da, kri je večinoma že in še slovenska ali hrvaška, le vzgoja in duh sta nemška. Kaj pa sledi iz tega? Nič drugega kakor to, da se našim kočevskim Nemcem ne bo zgodila nobena krivica, ako bodo pridruženi Jugoslaviji. K njej spadajo po zemljepisni legi, k njej spadajo deloma tudi po hrvaško-slovenski krvi, ki se po njih žilah pretaka. Duh in vzgoja se pa dasta prilagoditi razmeram, ki bodo vladale v Jugoslaviji. Če hočejo, jim bomo celo lahko postregli s § 14. Zakaj sem napisal te vrstice? Prvič zato,

ker so slovenski javnosti razmere na Kočevskem vse premalo znane in večina misli, da je »Gottscheer Ländchen« bolj nemški kakor n. pr. solnograška ali bavarska dežela. Drugič pa zato, ker bi rad vzbudil več zanimanja za zatirane slovenske brate na Kočevskem. Narodno veče SHS naj nikakor ne dopusti, da bi nam Nемеc gospodaril v deželi ali da bi celo Slovenci na Kočevskem bili priklopljeni kakor drugi državi kakor Jugoslaviji.

Vlaga je ves odvišni denar v hranilnice!

Gospodarski del.

Gospodarska obvestila.

Objava glede vojaških konj.

Ogromno število konj, ki je prišlo in prihaja v naše ozemlje, tvori ogromno narodno premoženje, glede katerega bo naša vlada morala obračunati z drugimi, zato je potrebno, da se to narodno premoženje ohrani, s tem pomnoži državni zaklad in hkrati hkrati poveča vrednost državnih papirjev in papirnatega denarja. Vsem občanom bodi patrijotična dolžnost, konje in vozove od vojaštva prevzeti proti potrpljenju in konje na en ali drug način spraviti v varnost, da se njih vrednost ohrani.

Cene vseh konj, vozov in vprežne opreme bodo uredile o priliki klasifikacije konj, ki se bo takoj odredila, ko nastane kakšen red. Te cene bodo take, kakor so tistikrat vrednost denarja. Vsak državljan SHS imej do države zaupanje, da ne bo prav nič oškodovan.

Vnovič opozarja podpisani poverjenik, da so vse kupčije z vojaškimi konji neveljavne, ki niso izvršene po oddelnem zaupniku, ritmojstru Teuberju, oziroma po kakem njegovem pooblaščenju. Ritmojster Teuber ima dalekosežno pooblastilo glede ureditve prometa s konji.

Pravilno prodani konji morajo imeti na levi sprednji noži užgano črko S in kupec mora imeti v roki potrdilo o plačani vsoti, oziroma izkaz, da je sprejel konja začasno brezplačno proti zaveznemu pismu.

Župani imajo pravico konje in vozove, ki ostanejo v njih občinah, prevzeti in oddati v oskrbo proti potrdilu ter voditi natančen zapisnik o oddanih konjih, v katerem bodi zapisano ime prejemnika in kolikor mogoče natančen popis konja. Prodaja konj, vozov in vprežne opreme potom županov je pa strogo prepovedana. Ob priliki klasifikacije konj bo prinesli s seboj vse listine in seznamek konj.

Kdor je dobil kakega vojaškega konja, voz ali sploh kakšno vojaško stvar in se ne izkaže, da je vse to dobil poštenim pottom, bo strogo kaznovan. Kaznovan bo tudi vsak tisti, ki ne naznani nerednost, ki mu je znana.

Pravico izdajati potrdila za oddane konje, vozove in opremo imajo za sedaj sledeči:

1. Vsi župani.
2. Vse politične oblasti.
3. Ritmojster Teuber.
4. Vojaški organ, ki oddaja konje v artiljerijski vojašnici v Ljubljani.
5. Začasno v Latermanovem drevoredu (Tivoli) delujoča komisija.

6. Poveljnik konjske bolnice v Kranju. Pravico konje končno veljavno prodajati pa imajo le ritmojster Teuber za celo Jugoslavijo, višji živinozdravnik Bosnič za konjsko bolnico v Kranju kakor tudi vse oblasti, ki imajo v to svrhu poverilo od oddelne predstojništva za kmetijstvo narodne vlade SHS v Ljubljani.

Kdor najde konja brez gospodarja okrog letati, ga mora takoj ujeti in pristojnemu županstvu oddati, ki mora skrbeti za njegovo oskrbo, oziroma ga hitro oddati proti potrdilu v oskrbo. Stroške za zbiranje konj in za oskrbo bo svoječasno po določenem tarifu povrnilo podpisano predstojništvo.

Od te naredbe so izvzeti žrebci od žrebčarne v Ormožu, kjer poveljuje živinozdravnik Rebernak, in konji v žrebetiščih okoli Kranja, kjer poveljuje polkovnik Kraus.

Poverjenik Narodne vlade SHS za kmetijstvo: prelat Kalan.

Kako ravnati z nakupljenimi ali v oskrbo prevzetimi vojaškimi konji. Radi preteče nevarnosti, da se po vojaških konjih, ki prihajajo z bojišč, занесеjo kužne bolezni, posebno smrkavost in garje med domače konje, opozarjamo vse one, ki so nakupili ali vzeli v oskrbo voj. konje, da morajo takoj: 1. naznaniti županstvu dan nakupa ali prevzema, 2. imeti take konje skozi 60 dni ločene od drugih konj. 3. paziti na njih zdravstveno stanje, 4. naznaniti županstvu vsako sumljivo obolenje, 5. ter da smejo take konje skozi 60 dni rabiti za delo s to omejitvijo, da ne pridejo z drugimi konji v nobeno dotiko.

Oddaja delavnih volov. Deželno mesto za vnovčevanje živine ima večjo množino dobrih delavnih volov. Kmetovalci jih lahko dobe v rejo. Za prirastek v teži vola se bo ob vrnitvi posestniku plačala primerna odškodnina. Ker je promet od daljših krajev zelo otežkočen, zato naj se zglase le v bližini Ljubljane stanujoči posestniki. Voli se bodo prodajali vsak dan ob 2. uri popoldne na Zelenem hribu pri dolenskem kolo-dvoru.

Razglas glede oddajanja živine.

Narodna vlada SHS v Ljubljani je sklenila, da ostanejo vsa dosedanja zakonita določila in dosedanja oblastveni ukazi glede prometa z živino v moči tudi še zanaprej. Vnovčevalnico za živino in mast v Ljubljani je prevzela Narodna vlada SHS in bo ta delovala nadalje kot dosedaj, vsled česar ostanejo vsa določila in naloge »Vnovčevalnice za živino in mast« tudi odslej v moči. Vnovčevalnica za živino in mast obdrži torej monopol za nakup klavne živine in ima pravico predlagati tudi prisilne rekvizicije pri političnih oblastvih. Tudi glede plemenske živine ostanejo dosedanja določila v veljavi. Kdor bi se ne pokoril dosedanjim zakonom in oblastvenim ukazom, zadenejo ga iste kazenske posledice kot za časa prejšnje vlade.

Kmetovalci! Narodna vlada SHS v Ljubljani Vas pozivlja, da v teh težkih časih storite vse potrebno, da dobi »Vnovčevalnica« za ljudsko prehrano potrebno živino. Živino bodo določevali za oddajo zaupniki »Vnovčevalnice«, in sicer na tisti na-

čin, kot so jo določevali prej. Kmetovalci, oddajte zaupnikom te »Vnovčevalnice« živino, ki jo morete količkaj pogrešati. Ako se ne bi dobilo za civilno prebivalstvo dovolj klavne živine, bi utegnili nastati nemiri, kar bi bilo v splošno škodo in splošno nevarnost. Dobave živine za armadbo odpadejo ter bo itak treba čedlej manj živine oddajati, kot je bilo treba prej. Kar pa bi zahtevala »Vnovčevalnica« živine, se mora brezpogojno oddati, ker bi se sicer morale izvršiti neljube rekvizicije po dosedanjem načinu. Narodna vlada SHS v Ljubljani upa, da ne bo potrebno izvrševati prisilnih rekvizicij, te rda bo ljudstvo samo uvidelo, da je treba ljudsko prehrano vzdržati. Vnovčevalnica bo storila kot dosedaj tudi naprej vse, da se živinoreja ohrani in tudi pospešuje, ter da se ne bo jemala živina, ki je za plemo brezpogojno potrebna.

Narodna vlada SHS v Ljubljani, dne 5. novembra 1918. — Poverjenik za prehrano: Dr. Ivan Tavčar, s. r.

Izvirna teleta in telice čiste rujave švicarske pasme pripeljane iz Švice se prodajajo vsak dan v deželni pristavi v Medvodah. Zglasiti se je pri upravnistvu bivših deželnih pristav v Medvodah.

Razdeljevanje nagrad, ki jih je delilo »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani« za plemenske bike in merjase, je vsled različnih zaprek s 1. novembrom t. l. ustavljeno. Kdaj se bodo zopet nadaljevalo, bo pravočasno razglašeno. Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani.

Poziv kmetovalcem!

Svetovna vojna s svojimi grozotami je za nas dovojevana. Le kratek čas nas še loči od toli zaželjenega trajnega miru in reda. Kratka prehodna doba, ki je še pred nami, nalaga vsem jugoslovanskim državljanom posebne dolžnosti, ki jih bomo vsi rade volje izpolnjevali, zavedajoč se, da polagamo temelj svobodni in samostojni Jugoslaviji. Tudi vi, naši vrlji kmetovalci, ki ste vsikdar izpolnjevali svoje državljanске dolžnosti, boste tem raje in navdušeno storili vse, kar od vas zahtevata sedanjí resni čas in skupni narodni blagor.

Stradajoči meščani, delavci in otroci vas kličejo v tej resni uri na pomoč. Ne trpite, da bi vaši sodržavljani, ki ravno tako vsak deluje v svojem področju za skupni blagor, trpeli glad in težko pomanjkanje.

Delavec v tovarni, prenegovniku, v pisarni, na železnici, naša narodna vojska, ter vsi drugi samostojni in nesamostojni delavci, morajo dobiti svoj vsakdanji kruh, da ne omagajo pri delu za našo novo domovino.

Kmetovalci! Dajte, kolikor morete od svojih pridelkov, odtrgajte si od ust, da ne podleže vaš brat vsled lakote in pomanjkanja v času, ko vsak ponosno in s srečo v srcu doživlja veličastno dejstvo nove lepše domovine.

Zaupniki žitnega zavoda v Ljubljani bodo prihodnje dni po deželi pobirali žito, sočivje in krompir za tiste državljane Jugoslavije, ki nimajo sami potrebnega živeža in niti zrno ne pojde preko mej jugoslovanske države.

Kmetovalci! Pomagajte svojim trpečim bratom, odprite na široko srce in roke za

svoje sodržavljane ter bodite uverjeni, da vas bo narod za vašo požrtvovalnost hvaležno blagosloviljal.

Uverjen sem, da ne bo kmetovalca, ki bi danes mogel ostati zakrknjenega srca. Bliza je nam lepši čas, le še malo je treba potrpljenja in požrtvovalnosti.

V Ljubljani, dne 4. nov. 1918.

Narodna vlada SHS. Prehranjevalni urad.
Poverjenik: Dr. Ivan Tavčar.

Stekli psi. Z vojaštvom, ki prihaja z laskega bojišča pride veliko število sumljivih psov. Vsled tega preti nevarnost, da bi se steklina, ta ne le za živali, ampak tudi ljudi zelo nevarna kužna bolezen po deželi razširila. Zato je v lastnem interesu in lastno varnost vseh posestnikov psov, da vsak svojega psa natančno nadzoruje ter pazi, da ne pride v dotiko s tujimi psi; v slučaju pa, da bi opazil pri psu sumljive znake, to takoj naznani pristojni obč. oblasti, sumljivo živali pa primerno zavaruje, da ni nobene nevarnosti. Vsakdo je tudi postavno zavezan, da svojega psa, ki je morebiti prišel s sumljivim ali steklim psom v dotiko, tudi to nemudoma naznani občinskiemu uradu.

Razglas Narodne vlade SHS v Ljubljani o prometu s sadjem in o najvišjih cenah za sadje. Vsi dosedanji ukazi in predpisi, ki uravnavajo promet s sadjem in določajo najvišje cene za sadje, se razveljavljajo. Odslej je promet s sadjem prost. Prepovedano je le izvažati sadje preko mej Jugoslavije. — Narodna vlada SHS v Ljubljani, dne 5. nov. 1918. — Poverjenik za prehrano: Dr. Ivan Tavčar.

Plačevanje davkov.

Narodna vlada SHS v Ljubljani opozarja vse državljane svobodne Slovenije na njih dolžnost, da redno in vestno plačujejo svoje davke pri davčnih uradih. Le na ta način, če bo vsakdo brez izjeme storil svojo dolžnost do skrajne sile, bo mogoče čim preje priti do mirnih in rednih razmer, ki bodo v srečo in blagostanje ljudstva in svobodne domovine.

Denar, vojna posojila, pod ore. Poverjeništvu narodne vlade SHS razglasa, da so avstrijski bankovci še v veljavi in jih morajo vsi uradi sprejemati. Izplačevanje obresti vojnih posojil je zaenkrat ustavljeno, dokler se stvar končno veljavno ne uredi. Papirji vojnih posojil se ne morejo sprejemati kot davki. Odvišni denar naj vsakdo naloži v hranilnice ali banke. Podpore rodbinam vpoklicanih se izplačujejo le v opravičenih slučajih.

Kdo bo še dobival vojaško in ameriansko podporo?

Vzdrževalnina se izplača onim rodbinam, katerim na plačilni poli potrđita pristojni občinski in župnijski urad, da so njihovi vzdrževalci ali v vojnem ujetništvu, ali se še niso vrnili iz vojske, ali se pa nahajajo v aktivni vojaški službi narodne vojske, izvenzemski službo narodnih straž. (Članom narodnih straž se torej vzdrževalnina ne izplača.) Invalidom ter vdovam in srotam padlih vojakov pa se izplača vzdrževalnina kakor doslej. Odredba stopi v veljavo 15. t. m.; poverjeništvu za finance jo sporoči brzojavnim potom davčnim uradom.

Glede podpor rodbinam, katerih vzdrževalci se nahajajo v Ameriki, se naroči poverjeništvu za socialno skrbstvo, naj izvede ob-

širno revizijo, v koliko so te podpore res potrebne.

Mlevske karte. Tajništvo S. L. S. je poslalo na vlado prošnjo, naj se mlevske karte, ki so povzročile na kmetih dovolj sitnosti in neprijetnosti, pa nobene koristi, odpravijo. Vlada je mlevske karte odpravila.

Italijanske lire.

Z umikajočo se armado je prišlo v ozemlje SHS. mnogo laških lir, kakršne je izdajalo armadno poveljstvo v zasedenem ozemlju Italije; ljudje jih mečejo proč, kot bi bile čisto brez vrednosti, in jih dajejo otrokom za igračo. Treba je občinstvo opozoriti, da se bo pri končnem obračunu zanje morda vendarle nekaj dobilo; zato naj se občinstvo vsi, naj izroča ta denar Narodni vladi kot prostovoljni narodni davek.

Prehodni gospodarski urad Narodne vlade SHS se je osnoval v Ljubljani pod predsedstvom poverjeništvu za javna dela, inženirja Remca. Ta urad ima med drugim tudi nalogo, vse vojaško blago, ki je bilo popuščeno na jugoslovanskem ozemlju, zbrati in ga po obračunu s sosednimi državami prav razdeliti in porabiti. Zato je vse vojaško blago, ki je sedaj na našem ozemlju, državna last in nihče nima pravice si ga lastiti. Vojaki niso upravičeni prodajati niti blaga, niti živali, niti vozil. O vsem demobilizacijskem materijalu se imajo napraviti kratke inventure, pregledni zapisniki in obračuni, ki se pošiljajo temu uradu.

Cene za mlinске izdelke, fižol in krompir. Za žitni zavod v Ljubljani se določajo naslednje oddajne cene, in sicer: krušna moka za 1 kg 1 K; vsi drugi mlinski izdelki za 1 kg 2 K; fižol za 1 kg 2 K 50 vin.; krompir za 1 kg 60 vin. — Pri nadrobni prodaji se smejo zaračunati pribitki do 10 odstotkov. — Narodna vlada SHS v Ljubljani, dne 7. novembra 1918. — Poverjenik za prehrano: Dr. Ivan Tavčar s. r.

Stavitev hangerja. Pozivljvam vse slovenske tesarje, zidarje in ključavničarje, da se nemudoma zglaste v pisarni slovenske letalske stotnije, Šiška, v svrhu stavitve hangerja. Dobra hrana in dobra plača. — Žaren, nadporočnik.

Vzajemna zavarovalnica opozarja svoje člane, da naj za sedaj plačajo zavarovalnino pri poverjenikih, kjer poštna hranilnica ne sprejema plačil. Kjer pa ni poverjenika, naj člani pošljejo zavarovalnino po nakaznici, na kateri naj pa navedejo ime, natančni kraj in številko police. Poverjeniki naj pa odpošljejo denar vsaki teden sproti.

Omejitev obdačljive žganjekuhe razveljavljena.

Poverjenik za finance narodne vlade SHS v Ljubljani je z ukazom z dne 5. nov. 1918, št. 12, proglasil naredbo prehranjevalnega urada na Dunaju z dne 5. septembra 1918 o omejitvi žganjekuhe v Sloveniji za neveljavno. Žganjekuha iz kakršnihkoli snovi je tedaj v bodoče dovoljena na podlagi splošnih predpisov o davku na žganje, tedaj posebno proti pravilni prijavi pri pristojnem davčnem uradu in proti plačilu narejnine.

Dosedanja c. kr. kmetijska družba izpremeni naslov in se imenuje: Slovenska kmetijska družba. Svoje delovanje raztegne ne vse ozemlje Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Vsaj vi, prijatelji naši, vsaj vi!

Ta vojska je marsikaj nepoznanega odkrila. Danes cel svet vé, da je narod v Evropi, ki se imenuje »slovenski narod«, tudi vé približno, koliko nas je, a manj mu je znano, kje se pravzaprav nahajamo, kako daleč segajo naše meje. Zemljevid naše Jugoslavije pa tudi to pokaže. Toda, ali možje, ki so že menda ta zemljevid sestavili, niso izpustili enega izmed najlepših slovenskih krajev? Mislim na takozvane »ogrské Slovence«, namreč na tiste Slovence, ki že več stolet živijo odtrgani od svojih bratov, tam pri štajterski meji od Rabe doli proti Radgoni čez Soboto do Medjimurja. Njih število znaša približno 100.000.

Nepotrebno je natančno razpravljati o političnem ter izobraževalnem razvoju teh zapuščenih in preganjanih Slovencev, ker vsak, ki pozna mažarski sistem napram drugim narodom, zlasti Slovanom, se bo prepričal o njihovem položaju. Naj bo le omenjeno, da ti Slovenci nimajo niti ene svoje šole, niti enega predmeta v slovenskem jeziku. Vsi uradi, vsak razglas in poziv, vsak napis po trgovinah in gostilnah, sploh vse, vse je v mažarskem jeziku, ki se tako razlikuje od slovenskega kot noč od dneva. Učiteljstvo je z malo izjemo vse mažarsko, skrajno fanatično. Slovenski fantje težko pridejo do te službe, in če je kak prišel, je ali mažaron, in taki so potem najbolj zagriženi, ali ga pa pošljejo v mažarske kraje. Leta 1910. so vsem slovenskim trgom in vasem dali mažarska imena. Pa še kako mažarska! Na pr. lepa vas Renkovi se imenuje »Fekete-erdő« (čaren gozd!), slavna Tišina se imenuje »Hiddegut« (mrzli studenec!) itd.

Kljub temu pa je ljudstvo ohranilo svoje slovenske navade in jezik. A za to se mora zahvaliti svojim gorečim duhovnikom, ki so večinoma slovenski in veliko delajo za narod. Izdajajo vsako leto »Kalendar Srca Jezusovoga«, vsak mesec »Marijin List« in vsak teden »Novine«. To je vse. V politiko se ne vmešavajo »iz previdnosti« pred vlado.

Kdo se bo torej čudil, če je ljudstvo nezavedno? Kdo bi mu zameril, če se pred javnostjo sramuje svojega jezika in svojega naroda? Če se povsod, zlasti pri vojaštvu kar ponosno naznanjajo in vpisujejo za »Vogre«?

Le en zgled. V »Novinah« z dne 27. okt. t. l. citamo pod točko »Pošta« kakor sledi: »Feldkurat. Pišete mi, da se naši Slovenci v špitalah za Vogre dajo pisati, da ste ni ednoga ešče ne našli, da bi se za Slovence naznalo. Žalostno je, odgovarjaj urednik, toda krivi so ne oni, krivi smo mi, ki smo tak besno začnoli dramiti našo ljudstvo. No, ubogo ljudstvo, dozdaj te še nihče ne drami iz tvojega nedolžnega spanja.

Ljudstvo doma sicer vedno govori svoje slovensko narečje, a zadnja leta je prišlo v modo, da se mladina mažarski pozdravlja in nagovarja. Sad šole. Po drugem razredu otroci v šolskem poslopu in na dvorišču med igro niti ene slovenske besedice ne smejo črhnuti, sicer jih tovariši, za to postavljajo, ovadijo gospodu učitelju. Ta potem v svoji globoki vdanosti do vlade in iz ljubezni do slovenske dece dotičnim »zločincem« dá pisati kak protislovenski stavek, kot n. pr.: »Nemogab vendül beszélni« (ni dovoljeno slovenski govoriti). Otrok mora ta stavek prepisati dvakrat, dvestokrat itd.

Neštevilno takih nedolžnih malenkosti rabi vlada, okrajno glavarstvo, vsi nadzorniki in posamezni učitelji, zlasti pa častilakomniki, ker za to vedno kaj dobijo. Tako, da če se razmere ne poboljšajo, bo čez 50 let komaj kak sled teh stotisočih Slovencev! To zlasti zaradi tega, ker radikalci in socialisti zelo delujejo za razdelitev onih ogromnih posestev, ki jih uživajo magnatje in grofi.

Na našem Slovenskem imajo tudi veliko in sicer najbolj rodovitne kraje. Čigavo bo to v takem slučaju? Vlada priseli »svoje« kot je že to naredila med Lendavo in Soboto. Iz tega preti največja nevarnost ogrskim Slovanom.

A mi trdno upamo, da nas naši bratje Slovenci in Hrvatje ne zapustijo v tem velevažnem trenutku. Kakor trpeče duše v vica,

vpijemo tudi mi danes k vam: Vsaj vi, prijatelji naši, vsaj vi! Mi vsi se hočemo otresti mažarskega jarma in priti v okvir Jugoslavije, od katere pričakujemo lepšo bodočnost. Kako lepo krono bo imela naša Jugoslavija!

Prekmurec.

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:**

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/4% brez kakage odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prvaža ***

(Dalje.)

Ko je Hendel prejel od sile uslužno pismo patra Karla, je je prebral in se smejal.

»No, no,« je rekel, »veselilo me bo, če bo miren. Sicer pa: sila kola lomi. Kaj pa hoče od mene, da se zvija kakor mačka? Misli li, da mu bom za njegove sladke besede zlata nasejal na krokarsko gnezdo in je obil s cedrovino? Ne, gospod Karel, tega ne storim, dokler ne izlete krokarji. Stari opat je bil vsaj mož, ta je pa prava šema. Glejte, kako se mi slini, kar cedi se hvale, ki jo je prepisal iz Cicerona. Katoličani še ne vedo, kaj so izgubili s starim opatom Viljemom. Se ne slutijo ne, kako bridko jih je udarila njegova smrt. Pri božji Krvi, na Karla ne morejo zidati gradov.«

S par hladnimi vrsticami se je vikariju Karlu zahvalil za suženjsko ponižno pismo. Bil je uljuden mož.

Kakor mrzel curek je bil za vikarja Karla ta hladni odgovor. Sklenil je, da ga bo prebral bratovskemu zboru, sedaj pa tako razočaranje. Kdo je kriv, da je sodnik tako hladen kljub vsej njegovi uljudnosti in uslužnosti? Kdo drugi, kakor Albert. Ta nesrečni Albert mu je s svojo pridigo odbil sodnika. Na svetih Treh kraljev dan je pridigal: Herod je bil na videz dober s tremi kralji, v srcu pa je koval peklenke naklepe. Nič ni dati na lepe besede. Tudi v Štajru so ljudje, ki lepo govore, kakor Jezus Sirah, toda njih dela so podobna Herodovim. No, take psovke govoriti z leco nedeljo za nedeljo, kaj čuda, če nas ne mara sodnik? Take in enake misli so se križale Karlu po glavi.

Bilo je popoldne po obedu. Karel je napravil samo par požirkov, jedel pa ni nič. Preveč je bil nejevoljen. Čakal je v temni obednici, da so odšli bratje po dva in dva. Nazadnje je poklical k sebi Alberta, na katerega je že med obedom streljal z jezimi pogledi, in ga vprašal:

»O katerem trinogu si govoril svetih Treh kraljev dan?«

Albert ga je začudeno pogledal in je odgovoril: »O Herodu.«

»Res? Nisi li mislil na koga drugega?«

»Na vse, ki so mu podobni!« je vzkliknil Albert in je dvignil svoje čisto, ponosno čelo, »predvsem pa na Hendelna.«

»A tako. Lepo. Zopet si psoval. No, Albert, sedaj ti povem z lepa. Rečem ti, da nikakor ne trpim več, da bi kdó neprestano kalil mir tako dolgo, dokler nas Hendel vseh skupaj ne izpodi iz Štajra. Vzroka ima dovolj!«

»Častiti oče,« odvrne Albert, »v tem samostanu je živel svet mož. Ta mi je velel, naj vihtim orožje besede, zadnje naše orožje, in se borim zoper sovražnike naše svete vere.«

»Ne govori mi o njem, prepirljivec! Samo prepiral bi se. Hudič te draži, da draži druge. Kolikokrat naj ti še povem, da je potemnel duh našemu rajnemu očetu! Kje je groza razdejanja? Kje je sodni dan, kje Antikrist, o katerem se mu je blede? Saj vidiš, da ni vse skupaj nič, in vendar toliko zidaš na besede zmešanega bolnika.«

»Groza že prihaja, pa slepi ste, da je ne vidite,« ga je zavrnil Albert s plamtečimi pogledi. »Včeraj je Hendel dal zapreti kapelico sv. Marjete tik naše cerkve, kjer smo devali na mrtvaški oder tujce, ki so tu umrli, in katoličane, ki so bili obsojeni na smrt. Oskrunil nam je že četrti tabernakelj v Štajru! Li to ni sila, li ne vidite hudičevih krempljev? Iz Linca je poklical pridigarja Vida Felis. Ta laže nedeljo za nedeljo z lece, psuje skrivnosti naše svete vere, Marijo, najsvetejši Zakrament in namestnika Kristusovega, ki sedi na Petrovem stolu. Li ni to groza? Tri katoličanke je Vid poročil s protestantovskimi patriciji, kljub temu, da so se branile. Pa so jih ogoljufali. Tri umirajoče katoličane je prevdél po luteransko, ali ni to groza razdejanja? To je vse Hendelovo delo, ki ima svoj prst zraven.«

»Seveda je to zelo žalostno,« je rekel vikar. »Toda, dalo bi se govoriti, koliko ima Hendel svoje prste vmes in koliko ne... Sicer je pa kapelico zato zaprl, ker se je podirala. Hotel je zabramiti nesrečo. Hendel ni trinog, previden je in izrabi vsako priložnost v svoj prid. Da je pa poklical najboljšega pridigarja iz Linca, si pa kriv ti, ki si se na leci vedno zadiral v protestante. Zapomni si, če kdaj Štajer odpade od svete vere, boste krivi vi psovci, najbolj pa ti.«

»Prav tako je rek!« Hendel, ki me je vpričó našega umirajočega očeta zmerjal z obrekovalcem,« je odgovoril Albert, ki mu je rdečica zalila lica. »Hendel ni trinog, ne! Dosedaj še ni potegnil meča, samo vrv nam je dejal okoli vratu. Bog mi je priča, da nisem govoril z lece resnice o luteranski veri iz sovražstva do Hendelna. Smili se mi Štajer. Pri Bogu, gospod! Če prihaja poguba, ne prihaja zaradi mojih pridig. Od drugod prihaja nesreča: Prepozno, premalo krepko in odločno, s prešibko dušno silo smo se v bran postavili hudobnemu možu.«

»O kako si moder! Sedaj vemo vse, samo Albert je pridigar po volji božji, vsi drugi imamo slamo v glavi. Ne, nehaj, nočem več slišati. Pa eno si daj dopovedati: Če si tudi velik pridigar in izpovednik, svetih redovnih pravil pa ne znaš.«

Prior je skril svoje roke v rokave halje in je izpodbudljivo navedel iz redovnega pravilnika:

»Menih naj bo ponižen, krotak, dobrotljiv, potrpežljiv, ubogljiv, trezen in pobožen. — Krotak še nikoli bil nisi, dobrotljiv tudi ne. Tudi ubogati ne znaš, kar veli pravilo pod smrtnim grehom. Ubogal boš, sicer te pokliče pred konvent. Tam boš stal bos v spokorni srajci. Zadene te kazni, ki je določena v pravilih.«

Albert je sedel v svoji goli celici. Močno mu je utripalo srce, v katerem so valovili grizeči dvomi, žalost in jeza.

Predstojnik mu prepoveduje sv. službo. Kaznuje ga, ker izpolnjuje svoje duhovske dolžnosti. Ga-li ne ščuva hudič? Ali naj uboga, ko predstojnik očitno nima prav? Li naj se izneveri Bogu, svoji vesti in opominom mrtvega očeta?

Z obema rokama je prijel za brevir. Oči so mu vsled prečute noči temno obrobline

ter plavajo po luknjasti steni tje do podobe sv. Valburge. S kakšno očetovsko ljubeznijo mu jo je dal rajni opat v celico. Valburga umre za svojo čistost. Tako močna je ženska. In ti, ki si mož, se bojiš praznih besedi drugega moža?

Praznih besedi — so-li res prazne? Res, redovna pravila niso prazne besede. — Pokorščina je najlepši cvet in sad duhovnega življenja in duhovni človek brez pokorščine je prodan duhovni smrti. —

Kako je bilo z Lutrom? Dobro veš. Z nepokorščino se je začela njegova nesreča.

Je-li greh, kar počenja vikar? Ne! Menih, če odpoveš pokorščino, si na krivem potu. Toda, če ubogaš, si mutast pes in puistiš, da se pogrezne ubogi Štajer v krivo vero?

Menih, li ne poznaš tujih grehov in grehov zoper svetega Duha, ki ne bodo odpuščeni ne na tem, ne na onem svetu?

Samotnemu možu je postalo tesno pri srcu. Zdelo se mu je, da se z zavezanimi očmi bliža prepadu. Dober svet je drag. Zatisnil je oči in je naslonil svojo glavo na steno pod podobo sv. Valburge. Iz globočin svoje potrte duše je prosil rajnega opata Viljema, Naj mu pokaže pot. —

Zapel je zvonec na samostanski porti. Kmalu nekdo potrka na vrata Albertove celice. In vstopil je majhen, plavolas mož. Bil je Lindner, ki je učil katoliško mladino v šoli na Gori. Učitelj je stopil pred patra, ga je spoštljivo pozdravil in je rekel: »Hvaljen Jezus in Marija! Ne zamerite, prečastiti, da vas motim. Prinašam letopis in prosim, da bi ga izročili gospodu priorju. Gospod me ni mogel sprejeti, ker si hoče dati puščati kri. Nočem dela nositi domov. Tukaj je.«

Mož je privlekel iz svojega kožuha celi sveženj pisarije, ga je razvil in položil na Albertov klečalnik, ker mize ni bilo v celici.

Albert se je ozrl na razgrnjeno pisarijo in je rekel: »Bi radi kaj denarja, pa ne vem, kako bo z nagrado.«

Učitelj, ki je bil s katoliško šolo vred pod oblastjo samostana, je dobival vsako leto za letopis tri cekine za nagrado. Včeraj pa je rekel vikarij Karel: »Če pride, me zatajite, ker sem ob ves denar.«

»Saj nisem zato prišel,« se je branil Lindner, »rad bi le vedel, kako sodite o mojem slabem delu.« Počasi je potegnil svojo roko čez rokopis, kakor bi gladil kodrce najpridnejšemu učencu. »Rajni gospod opat je vselej pogledal moje delo in mi je rekel: Lepo si pisal, Lindner, ali: Lindner, mazal si; dobro si zamislil, ali: Lindner, to je budalost.«

Albert je vzel v roke zvezek, ki ga mu je vsilil zgovorni učitelj, urno je listal v njem, da se ga preje znebi. Čudovito lepo je bilo pisano, skoraj slikano. Latinski slog je bil manj lep. Lindner je stal za menihom in je bral ž njim, menih pa je obračal liste.

»Tu gre vse križem, kaj? Pa pomislite, da po dnevi nimam nobenega časa. Dvaindvajset otrok imam v dveh razredih, zraven se pa hodi pisat učiti še nekaj odraslih fantov in deklet. Tako gre dan za dnem. Pisati moram po noči. Od samega čakanja se mi kar temno dela pred očmi. Sicer pa letos ni bilo kdo ve kaj novega... Oj, kaj boste rekli k moji latinščini — uboga pokveka je...«

V letopisu se je bralo o roparjih, ki so bili ono leto obsojeni na smrt, o raznih uimih, ki so zalede Štajer, o Hendelnovi izvolitvi je bilo zapisano, da je bila to velika nesreča za Štajer. Pater Albert je bral: »Prvo nedeljo v septembru je pridigal Albert, apostolski mož. Šestnajstega septembra je zopet pridigal Albert.« Prvikrat je bilo njegovo ime ovito z rdečim vencem, drugikrat pa z zelenim lovrom. Tedaj se je pobožnemu patru, ki ni hotel ničesar vedeti o hvali, potemnilo čelo. Nejevoljno, skoraj ježno je vrgl rokopis od sebe proč. Učitelj je bil v zadregi in je rekel:

»Gospod pater, vam li ni prav, da sem tako zapisal. To je ljudski glas. Naj ga slišijo v tem samostanu, kjer vas ne znajo ceniti. Eden vas celo črno gleda.«

»Lepo vas prosim, molčite,« je krepko vzkliknil Albert. »Li naj ves svet vo, kaj mi je trpeti v samostanu. Nikomur nisem črnil o tem, nikomur tožil. Red mi je nad vse. Nikdar ne razkrivam ran svojih bratov, zakri-

vam jih. Kakor bi me kdo udaril v obraz, me boli, če tako govorite. Nehajte že vendar enkrat čenčati o stvarih, ki vas nič ne brigajo, in izbrišite to prazno slavo. Se nikdar niste zapisali večje budalosti! Krepko je udaril z roko na rokopolis.

»To ni res!« je sedaj vzrastel tudi Lindner. »Molčim naj, saj tako molčim,« je robantil dalje. »Da me to nič ne briga. Briga me, Albert, največji pridigar in izpovednik v Štajru, briga nas vse. Če sem zapisal o roparjih, o uimih, ki so nas zadele, o Hendelnu, — o največem blagoslovu, ki ga nam je naklonil Bog, pa naj molčim? To bi bila nehvaležnost nasproti Bogu, Albert ostane v letopisu, to vam povem, gospod.«

(Dalje.)

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj, 2. nov.: 62, 39, 78, 79, 3.

Gradec, 6. nov.: 24, 4, 36, 70, 57.

To in ono.

Izkopanine. V Severni Ameriki so izkopali okamenine starih ptičev. Pod gotovimi pogoji truplo namreč ne segnije, temveč se izpremeni v kamen. Te ptice so velikanske, posamezni prsti so dolgi do 30 centimetrov, visokost ptic pa znaša 7 metrov.

Bushel. Vedno čitamo o amerikanskem žitu in koliko ga pridelajo. Navadno slišimo besedo bušel. Za pšenico je to nekaj nad 35 litrov, torej nekak mernik.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom boleznin in smrti najine nad vse ljubljene hčerke, gospodične

Ivanke Končina

učiteljice v Rakitni,

za krasno cvetje in mnogobrojno spremstvo na poti k večnemu počitku, zlasti čast. dihovščini, gg. stanovskim tovarišem in tovarišicam, šolski mladini in vsem, ki so ji v bolezni stali na strani, izrekava tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Rakitna, 1. novembra 1918.

IVAN in MARIJA KONČINA,
starši.

4366

VAJENCA

za vrtnarsko obrt sprejme takoj IVAN ŠIMENC,
vrtnar, Gradišče št. 12 v Ljubljani. 4399

Delačni zastopniki

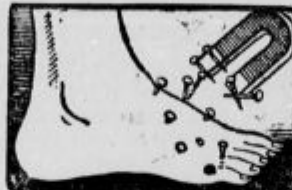
ki se pečajo z razpečevanjem gospodarskih strojev, centrifug, krmil, gnojil, ki imajo obsežno znanost, se sprejmo pri tvrdki HUGON POLAK, kemična tovarna, Kral. Vinogradi, Jungmannova tr. 33. 3068 (2)

Čevlji

z gumijastimi podplati se zopet dobe kakor tudi

usnjati nabitki,

pri PETER KOZINA & CO., Ljubljana, na Bregu štev. 20.

500 kron

vam plačam, ako vaša kurja očesa, bradavice, olistanci ne izginejo v treh dneh brez bolečin z mojim uničevalcem korenin „Hiabalsam“.

Lonček z jansstivenim pismom 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K. Na stolne zahvalni in priznalni pise. Z obol odstrani „Fides“, pri najtrdovratnejšem revmatičnem zobobolu, ko odvedo vsa druga sredstva, in pri votlih zobeh. Ako brez uspeha, denar nazaj. Cena 3 K, 3 tube 7 K, 6 tub 11 K. Kemeňy, Košice (Kassa) I. Postfach 12 C 244, Ogrsko.

! SMRT! podgane, miši

se popolnoma zatro s sredstvom »Rattentod«. Ako ni uspeha, se denar vrne. Stolne zahval. Cena K 4.—, 3 škatlje K 9.—. Stenice, uši, bolhe, ščurki se uničijo z zalogo vred radikaino s »Thiers«-sredstvom. Cena: K 3.—, 3 kartone 7 K. Prašek proti mrčesu dodan K 2.—.

Kemeňy, Kaschau, I. Ogrsko, Poštni predal 12-C. 344.

„Jugo“ milo za pranje

zboljšana vrsta, bela, v kosih po četrt kilograma, 1 zaboj 25 kg (t. j. 100 komadov) 110 K franko zaboj iz Zagreba. S pošto 4 kg neto 28 kron franko. Pošilja po povzetju zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb št. 1, Petrinjska 3. Z naročilom se prosi poslati tudi polovico zneska.

Le 3 K 60 h

stane pri nas mali fot. aparat »Omega«, vel. slike 4x4 kompl. s malo opremo s stativom, navod. za začetnike. Zaklopna kamara, »Gertraud« vel. 9x12; fina izvrtila s vsem potrebnim opremlj. na razne lege, prima akromat. leča, kompl. s kovinasto kaseto in navodilom dokler v zalogi, le K 84.— zaklopna omara za vojaštvo za ploče in filme, šepna oblika vel. 4 1/2x6 le K 72.—; vel. 6x9 le K 84.—. Pošilja po povzetju. Poština K 1.40 Export »Perfekt«, Dunaj VII. Neustiftg. 137/162.

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljatev preizkuš. radikalno učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero dobajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 5.—; tinktura za stenice K 2.—; posebna močna tinktura za stenice K 5.—; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mrčesom 2 in 4 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri pseh K 1'50; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Universal - milo za meso (zahvalna listina)

je posebno prikladen za rezanje vseh vrst mesa, sočivja, boba itd. — Cena komadu K 60.—.

UNIVERSAL-milo za mak

je izborne poraben za mletev maka, dišav, orehov, sladkorja, kave itd. — Cena komadu K 24.—.

Milo za drobljenje kosti . . . K 320.—

Stiskalnica za krompir in sadje K 20.—.

Razpošilja z Dunaja proti predplačilu glavno zastopstvo

Mizx Böhnel,

Dunaj IV., Margaretenstraße 27, odd. 57. Prospekti zastonj.

Vsako sredo in soboto prodaja tvrdka Franc Vokač v Ljubljani Selenburgova ulica št. 5. v prvem nadstropju (nasproti glavne pošte), razno BLAGO za ženske in moške OBLEKE, hlačevino, sukno, štofe in mešane tkanine po primerno nizkih cenah.

Pošilja se tudi po pošti. Zahtevajte cenik!

10 vinarjev
Izn dopisnic!
Vas stane moj
cenik, ki se vam
pošlje na zahte-
vo zastonj. C.
in kr. dvorni ze-
ložnik Jan Kon-
rad, razposi-
ljalnica Brück
št. 1992 (Češke)
— I. britev iz
srebro jelda K 7—,
9—, 11—. Varno-
stni brivski aparati
ponikli. K 7-50, dvo-
rezna rezerv. rezila
tuc. 12 K., isse-
in bradestrižniki K
26—, 28—. Pošilja
se po povzetju ali
predplačila. Zame-
na dovoljena ali
denar nazaj.

Srbež lišaji, garje, pege
in druge kožne bolezni
odstrani naglo in si-
gurno Paratol-domače
mazilo. Ne maže, je po-
poinoma brez duha, to-
re je more rabiti tudi
čez dan. Velik lonček
K 5—, dvojno-velik
lonček K 9—. Dalje
Paratol-posipalni pra-
šek, ki varuje najbolj
občutljivo kožo.
1 škatlja K 3—.
Oboje se dobiva po povzetju
ali predplačilu pri tvrdki
Paratol-Werke,
Ikar ULMER,
Budapest VII-10. Róza ut. 21.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se primeša 2 krat na teden krmil. ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek. Paket velja 3 K, 5 paketov 15 K poštine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se zredi.

Glavna zaloga:

Iekarna Trnkóczy
zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izv. zakonito zajamčeno „Skabotorm“ mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 4— veliki K 6— porcija za rodbino K 15—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jellenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520
Pasite na varstveno znamko „Skabotorm“!

Zobotrebce

kupuje po najvišjih cenah PETER KOZINA & CO., LJUBLJANA, BREG 20. 4172

Vsakovrstna domača semena,

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke

kupuje trgovina s semeni

— PETER LASSNIKA NASL. —

SEVER & KOMP., Ljubljana, Marijin trg.

Popolno belo platno

morete dobiti z uporabo našega izbornega luga PRAŠEK ZA PLATNO. Velik prihranek in malo truda pri pranju. 1 zavoj 150 gramov K 1—, 250 gramov K 1-50, 450 gramov K 2-50.

Najmanj se more naročiti 10 zavojev!

Pri naročilu 5 kg popust! Razpošilja se po povzetju. Pro-sjalci dobe popust.

Zavod za izvoz M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska 3 III. Telefon 23—27.

Polhove kože, krivove kože, hrčkove kože

kupi po najvišjih cenah trgovina s kožami in krznom

D. Köllner LEIPZIG, Brühl 47.

Pošiljate se prosijo po pošti v zavojih po 5 kg, odpadli znesek se odpošlje takoj po prejemu.

Nakup ur, zlatnine in briljantov je zaupljiva stvar

zato se pri nakupu obrnite na tvrdko F. CUDEN SIN

samo nasproti gl. pošte v Ljubljani.

Novo 4039

črno brinje

se dobi pri I. Knez-u v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 3.

Mlini za dišave

primerni za vse namene, prodaja tvrdka ADOLF OPPENHEIM, Mor. Ostrova Brückeng 13. Zahtevajte prospek-te in поблиžja pojasnila.

Izdaja konzorcij „Domoljuba“.

Krema za britje najboljša ka-kovost rablja-va brez vode. 1 porcelanasti lonček 7 K 50 vin.

Milo za britje pristno, najboljše vrste, 3 kosi 9 K, 1 kg 34 K. — Pošilja se proti naprejšiljavi denarja M. Jünker, eksporna trgovina, Zagreb 1, Petrinjska 3 III., Hrv.

Kuverte s firmo, račune itd.

izvršuje natančno po naročilu

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Pristno TOALETNO MILO fino dišeče komad 100 gr 3 kosi K 18—, 6 kos. K 34—, 12 kos. K 65—

Pristno PRALNO MILO za kg kron 26—

Pošilja proti predplačilu M. Jünker, izvozna tvrdka Zagreb 1, Petrinjska 3. — Hrvatsko.

5 dni na poskušnjo!

JAMSTVO!

AGRARIA-brzodro-
bilni mlin pošljemo
5 dni na poskuš-
njo. Ako dobro ne
deluje, ga
lahko pošljete na-
zaj in prejmete na-
zaj svoj denar.

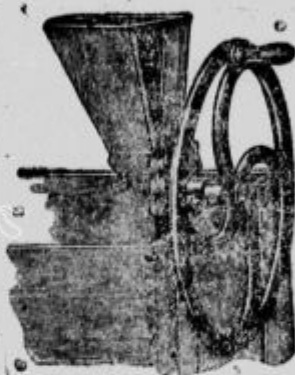
Dobavlja se točno
le, dokler traja
zaloga!

Cena K 185—
z zamahnim
kolesom. Poština in zavojnina K 15.

„Agraria“-brzodro- bilni mlin.

Ne nsičenejši, pač pa najboljši, najsposobnejši drobilni mlin, ki se dobe — edini, s katerim se lahko melje pšenica, rz, koruza, ječmen itd. — fino, kakor kdo želi. Delo silno lahko ter se lahko uredi na 4 vrste drobljenja. Nadomestni deli se dobe in lahko zamenjajo.

E. PLANER, DUNAJ, IV. Rechte Wienzeile 1/9.

NAROČILNICA!

(Izrezati, razločno izpiniti, vložiti v kuverto in tako j odposlati, ker se more pošiljati le, dokler je v zalogi.)

Tvrdka E. PLANER, Dunaj IV. Rechte Wienzeile 1.9.

Naročam Vaš Agraria-brzodro-
bilni mlin za zne-
sek K 185— po povzetju,
s pravico da pošijem mlin
tekem 5 dni nazaj, ako
ne bo dobro miel.

Ime:

Kraj:

Zadnja žel. postaja:

Največja izbera ur, zlatnine, srebrnine

svetovnoznana
razpošiljalnica

H. SUTTNER

935

samo v Ljubljani št. 1

Odgovorni urednik Josip Gostinčar v Ljubljani.

Tiskala Katoliška tiskarna.